

Uitnodiging Publieksmiddag Chinese Indonesian Heritage Center (CIHC)

Zaterdag 28 september 2024 13.00-18.00 uur

Deze dag wordt mogelijk gemaakt door de bijdragen van de Vereniging KITLV
en de Stichting voor het Chinees Indonesisch Erfgoed.

De toegang is gratis. Het CIHC kunt u steunen met een bijdrage op NL12 INGB 0006279487 t.n.v. CIHC

Wilt u deze dag bijwonen, dan is aanmelding verplicht voor 18 september: bit.ly/4dVMly6

Locatie: Universiteit Leiden, Lipsiusgebouw zaal 019

Cleveringplaats 1, 2311 BD Leiden

Locatie en routebeschrijving: <http://bezoekers.leidenuniv.nl/locaties/lipsius.html>

Er vindt geen streaming plaats

PROGRAMMA

13.00-13.30 **Ontvangst**

13.30-13.45 **Welkomstwoord** door Kioe Bing Yap (dagvoorzitter)

Patricia Tjiok-Liem, voorzitter Stichting CIHC, over activiteiten van het CIHC

13.45-14.05 **Tussen wal en schip? Ontwikkelingen en veranderingen in taal en identiteit**
door Tom Hoogervorst

Binnenkort worden eindelijk de Maleistalige notulen van de Chinese Raad in Batavia gepubliceerd. Dit archiefmateriaal bevat waardevolle informatie over het dagelijkse leven van de Chinese gemeenschap in Batavia/Jakarta van 1912 tot 1964, zoals dat werd vastgelegd door de Chinese officieren. Terugkerende vragen waren: Hoe moeten wij ons positioneren in het koloniale systeem? Hoe verhouden wij ons tot China? Hoe verandert dit na de Indonesische onafhankelijkheid? Zelfs de taal waarin deze notulen geschreven zijn, een mengelmoes van Maleis, Nederlands, en Hokkien, staat symbool voor de hybride peranakan-identiteit. Het navigeren tussen meerdere talen en culturen had zowel voor- als nadelen. Het meertalige erfgoed bracht een rijke geschreven traditie voort. Tegelijkertijd overheerste vaak het gevoel nergens bij te horen. Ook de geschiedenis van het archief zelf illustreert deze complexiteit: behoort het tot het Indonesische, Chinese of Nederlandse erfgoed? Wie moet ervoor zorgen dat het wordt beschermd? En vooral: wat zullen mensen eraan hebben?

14.05-14.25 **De bouwkundige erfenis van Chinezen in voormalig Nederlands-Indië in beeld**
door Sander Lugtenburg

Het aantal Chinese huizen en villa's dat alleen al in de stad Lasem op de noordkust van Centraal-Java staat gaat het verstand te boven. De architectuur van deze gebouwen weerspiegelt de complexiteit van een multi-etnische koloniale samenleving en de duurzaamheid van Chinese tradities. Wie waren de opdrachtgevers, de architecten en wie de uitvoerders van dit veelzijdige bouwkundige erfgoed? Veel kennis zit gevangen in de Chinese diaspora. Een aantal onderzoekers probeert met veel liefde en geduld de puzzel bijeen te brengen. Maar een goed overzicht van de volle rijkdom van het Chinese erfgoed in Nederlands-Indië naast het Indonesisch, Nederlandse en Arabisch erfgoed ontbreekt. Mijn doel is precies dat. Het in beeld brengen en daarmee betekenis geven aan deze gebouwen in een representatief bouwkundig overzicht. In deze lezing zal ik het topje van de top van deze spreekwoordelijke ijsberg bespreken.

14.25-14.35 **Inleiding op de documentaire 'De Indonesische Chinezen in Nederland'**
door Paul The Gwan Tjaij

De Stichting Wen Ming stelt zich ten doel aandacht te besteden aan de maatschappelijke positie van de Chinezen in Nederland en de onderlinge relatie en het wederzijdse begrip tussen de Chinezen in Nederland en de Nederlandse bevolking te bevorderen. Zij doet dit door het organiseren van lezingen en door middel van publicaties en recentelijk het produceren van de documentaire 'De Indonesische Chinezen in Nederland'. In de inleiding zal worden ingegaan op de documentaire en tevens waar en wanneer die te zien zal zijn.

14.35-14.45 **Gelaagde identiteit.** Liane Tjan vertelt hoe zij aspecten van identiteit verwerkt in haar kunstwerken. Haar expositie is te bezichtigen tijdens de pauze en de borrel in de foyer.

14.45-15.00 **Vragen vanuit het publiek**

15.00-15.30 **Pauze met koffie/thee in de foyer**
De expositie Gelaagde identiteit is te bezichtigen tijdens de pauze in de foyer.

15.30-15.50 **Naamsverandering en weer terug ('ganti nama' en 'balik nama') van Chinese Indonesiërs in Nederland**
door May Ling Thio

In 1967 werd door de regering van president Soeharto een decreet uitgevaardigd dat alle Indonesische burgers van buitenlandse afkomst (wat in de praktijk vooral neerkwam op de Chinese Indonesiërs) sterk aanbeval om een Indonesische naam aan te nemen. Deze naamsverandering, ganti nama, gold voor zowel Chinese achter- als voornamen. Het decreet was één van de uitingen van de assimilatiepolitiek in de zogeheten Orde Baru (Nieuwe Orde), volgend op de Orde Lama (Oude Orde) van president Soekarno. De presentatie zal ingaan op de resultaten van een verkennend onderzoek naar de achtergronden van de keuzes die zijn gemaakt door Chinese Indonesiërs met betrekking tot de Indonesische namen, maar ook op het opnieuw aannemen van de Chinese naam bij het verkrijgen van het Nederlandse paspoort. Wat zijn de gevolgen van dergelijke interventies op iets zo persoonlijk als een naam, op het gevoel van identiteit en identificatie?

15.50-16.30 **Paneldiscussie over identiteit** o.l.v. Lina Sidarto, met deelname van 5 jonge mensen (Mei Li Go, Vincent Ruijters, Mariska Snijdewind, Laurens Tan, Aswin Wibowo)

16.30-16.45 **Peranakan identiteit: vanuit een artistiek perspectief**
door Vincent Ruijters

De afgelopen twee jaar heeft kunstenaar Vincent Ruijters onderzocht hoe de nieuwe generatie Chinees-Indonesiërs (geboren na 1985) in Indonesië hun eigen cultuur ervaart. Hij heeft ook de esthetiek van de Chinees-Indonesische cultuur bestudeerd, zoals die terug te vinden is in batik en architectuur. Op basis van de resultaten van zijn onderzoek heeft hij een kunstinstallatie en een performance gemaakt die hij vorig jaar in Japan heeft vertoond. Vervolgens is hij 2,5 maand naar Indonesië gegaan voor verdiepend onderzoek en heeft daar een nieuwe kunstinstallatie gemaakt, die hij deze zomer tweemaal in Indonesië heeft tentoongesteld. In deze presentatie neemt hij ons mee op zijn reis naar Japan en Indonesië en biedt hij een inkijkje in toekomstige kunstprojecten.

16.45-17.00 **Commentaar en vragen** vanuit het publiek

17.00-18.00 **Borrel** in de foyer
De expositie Gelaagde identiteit is te bezichtigen tijdens de borrel in de foyer.

GASTSPREKERS IN DE VOLGORDE VAN HET PROGRAMMA

Tom Hoogervorst is geboren in Alkmaar en is een taalkundige gespecialiseerd in Zuidoost-Azië. Hij is onderzoeker bij het KITLV en adjunct hoogleraar aan de Staatsuniversiteit van Malang. Tom Hoogervorst schreef twee boeken over gebruik van het Maleis door Chinezen in voormalig Nederlands-Indië. Hij heeft zich onder meer gericht op Chinees-Maleis taalcontact in de koloniale periode, onder meer vanuit de zogenaamde Sino-Maleise novellen, korte verhalen, kranten en tijdschriften. Via deze bronnen probeert hij een meer diverse blik op het verleden onder de aandacht te brengen. Momenteel werkt Tom aan een boekproject over het Maleistalige archief van de Chinese Raad in het voormalige Batavia. Daarnaast is hij geïnteresseerd in culinaire geschiedenis, met name bij migranten met Indonesische wortels. Hij kreeg recent een belangrijke Europese beurs voor onderzoek naar culinaire veranderingen na migratie.

Sander Lugtenburg is geboren in Rotterdam, heeft rechten (LLM) en geschiedenis (MA) gestudeerd aan de Universiteit Leiden en werkt als gerechtssecretaris bij de Hoge Raad der Nederlanden. Hij verdiept zich al meer dan 20 jaar in de architectuurgeschiedenis van voormalig Nederlands-Indië en werkt aan een onderzoek dat de meest uitgebreide publicatie over koloniale Indonesische bouwkunst zal worden. Dit onderzoek streeft naar een evenwichtig overzicht van alle etnische groepen en hun bijdragen als opdrachtgevers, ontwerpers en uitvoerders van bouwwerken, met speciale aandacht voor het erfgoed van de Chinezen. Het onderzoek is bedoeld om uit te monden in een proefschrift.

Paul The Gwan Tjai is geboren in Pekalongan, Indonesië, heeft in Indonesië gewerkt als arts en in Nederland als chirurg en als arts-acupuncturist. Hij was bestuurslid van Lian Yi Hui en van Wen Ming en hij was actief in verschillende functies voor het welzijn van Chinese ouderen. Op meerdere maatschappelijke gebieden was Paul The actief, oa de kerk. Voor Wen Ming maakte hij de film 'Indonesische Chinezen in Nederland'.

Liane Tjan is geboren in Leiden, uit een Chinees-Indonesische vader en een Nederlandse moeder. Liane studeerde Sinologie in Leiden. Na haar afstuderen in 1989 werkte ze in Singapore bij een architectenbureau. Geïnspireerd door de architectuur, studeerde ze vervolgens Bouwkunde aan de TU Delft. Aan de Academie van Bouwkunst in Groningen studeerde ze af op een ontwerp gebaseerd op de principes van Feng Shui, de Chinese leer over de invloed van energieën in de omgeving. Als architect was ze betrokken bij verschillende bouwprojecten in Azië en China. Momenteel gebruikt ze haar diverse kennis en vaardigheden om als beeldend kunstenaar uitdrukking te geven aan multiculturele identiteit in de vorm van schilderijen en sculpturen. In haar werk maakt ze gebruik van verschillende materialen, contrasten en gelaagdheid.

May Ling Thio is geboren in Medan en bracht haar jeugd door op Curaçao na de verhuizing van haar familie uit Indonesië in 1968. Na het afronden van haar VWO verhuisde ze naar Nederland om aan de Vrije Universiteit (VU) in Amsterdam Bedrijfskundige Economie te studeren. Ze werkte tien jaar als consultant voor beursgenoteerde bedrijven voordat ze opnieuw ging studeren aan de VU, deze keer in Cultuur, Organisatie en Management. Momenteel is ze docent Organisationswetenschappen bij de faculteit Sociale Wetenschappen aan dezelfde universiteit. Haar onderzoek richt zich op de positioneringsprocessen van (post-)koloniale migranten.

Mei Li Go-Marwat is geboren in Amsterdam met een Chinese vader, grootouders uit Indonesië en een Nederlandse moeder. Al op jonge leeftijd voelde ze zich verbonden met China en Indonesië en heeft ze door haar Chinese naam en interesse de keuze gemaakt om te verhuizen naar China. Ze heeft Mandarijn geleerd aan de Tsinghua University in Beijing en is haar eigen bedrijf gestart in Shanghai. Na 4 jaar is ze teruggekomen naar Nederland voor haar man die een Pakistaanse achtergrond heeft. Mei Li is sales director in de bedrijfskleding voor de gezondheidszorg met de focus op het ontwerpen en ontwikkelen van nieuwe kledinglijnen voor ziekenhuizen. Identiteit is een belangrijk punt in haar leven, ze voelt zich als een kameleon in verschillende culturen en daardoor kan ze zich makkelijk aanpassen. In haar werk is ze nooit benadeeld door haar huidskleur of afkomst. Het omarmen van je identiteit wil ze ook meegeven aan haar zoon, die zowel Pakistaans, Chinees als Nederlands bloed heeft.

Vincent Ruijters, geboren in Den Haag is een kunstenaar die zich focust op de fenomenologie van intimiteit en identiteit, uitgedrukt in installatiekunst en performances. Zijn werk combineert het poëtische, conceptuele en technologische, en is wereldwijd tentoongesteld, onder andere in Indonesië, Japan, Hong Kong, de Verenigde Staten en Nederland. Geboren en getogen in Den Haag, met een Nederlandse vader en Chinees-Indonesische moeder, raakte Vincent door jaarlijkse reizen naar Zuidoost-Azië bekend met de Aziatische cultuur, maar voelde een afstand tot zijn Oosterse roots. Om dichterbij Azië en zijn artistieke ambities te komen, verhuisde hij naar Japan waar hij een PhD in Intermedia Art behaalde aan de Tokyo University of the Arts. Na negen jaar keerde hij terug naar Nederland en richtte zich op vraagstukken over zijn Chinees-Indonesische achtergrond.

Mariska Snijdewind is geboren en getogen in Venlo, maar woont al het merendeel van haar leven in Amsterdam. Ondanks dat ze in Nederland geboren is, ziet ze Indonesië als haar tweede thuis. Naast dat ze altijd genoeg eten in huis heeft en altijd graag oleh-oleh haalt voor haar vrienden en familie, houdt ze haar multiculturele achtergrond graag actief door haar verbondenheid met het CIHC. Ze vindt het ook belangrijk om de volgende generatie te leren over deze kennis en identiteit, zoals sembayang te geven, Chinees nieuwjaar te vieren, of bijvoorbeeld thee ceremonies te waarderen. Alleen als je weet waar je vandaan komt, weet je wie je bent. Ze hoopt dan ook dat de jongere generatie actief wordt bij het CIHC en dat al deze kennis over tradities en identiteitsvorming actief blijft.

Laurens Hwai-Gi Tan is een interdisciplinair cultureel antropoloog en kunsthistoricus, gespecialiseerd in Indonesische kunst en cultuur. Hij heeft een breed scala aan werkervaring opgedaan in ambassades, academisch onderzoek en musea. Hij is een gepassioneerde professional met expertise in zowel materieel als immaterieel erfgoed. Laurens is gewend om buiten de gebaande paden te denken en concepten en verhalen voor tentoonstellingen te creëren.

Aswin Wibowo is geboren in Pati (Midden Java). Na zijn architectuur studie in Indonesië, in Nederland opgeleid als bloemsierkunstenaar. Sinds 2006 werkzaam als bloemist en decorateur in Den Haag. Geboren als een Chinese Indonesiër in Indonesië, ervaarde hij niet alleen de peranakan cultuur van zijn (voor-)ouders maar ook de Javaansche cultuur waarin hij is grootgebracht. Zijn levenservaringen in Indonesië vormen een bijzondere herinnering aan zijn afkomst en persoonlijke identiteit sinds hij in Nederland woont.